

JONÁS

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi bi'aj Jonás na elepont “Slu'k” le ketz kayol. I' jun elsanl stzi' Ryos yi ja paj ca'wl Ryos tan tu' yi qui nin ben tan txole'n yi tajbil Kataj scyetz yi e' aj Nínive. Ma na nin el ojk tul jun barc tan tpone'n le junt ama'l yi chin joylaj nin.

Yi liwre'j na xchaj yi porer Kataj Ryos tibaj cyakil e'chk takle'n yi i' bnol tetz.

Ncha'tz na xchaj yi at wi'nin lo'k ib tu pasens tuch'.

Ncha'tz na xchaj yi list Ryos tan cuyle'n chipaj cyakil yi e' yi na chibisun tan quil nin yi na chijak cuybil chipaj swutz i'. Qui'c na ban mbi jilwutz wunakil yi na taj bantzaj tib tu Ryos.

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1) na tal yi mbi cu'n mbajij te'j Jonás yi toque'n tan pajle'n yi ca'wl Kataj Ryos.

Yi ca'p wekl (Cap. 2) na tal yi oración yi mban Jonás te yi at i' swutz quimichil tul yi cay, nin xe'n claxe'n tan Ryos.

Yi tox'e'n wekl (Cap. 3) na tal sketz yi xe'n chitx'ixpul yi e' aj Níneve yi cyajtza'kl tan chixome'n te Ryos.

Yi cyaje'n wekl (Cap. 4) na tal yi xe'n toque'n Ryos tan makle'n wutz Jonás tan qui xchi'che'n c'u'l te yi banl talma' i'.

Yi pajol Jonás yi ca'wl Ryos

1 ¹I tzun bantz nin jilon Kajcaw tetz Jonás, yi cy'ajl Amitai. ²Je yol Kajcawe'j ban tetz Jonás: “Jonás or tzabene'n le yi jun chumam tnum Nínive, nin alaj scyetz cyakil wunak yi copon inxitul chitnumil, na ja wit stziblal yi e' len cu'n juchul il.”^a

³Poro yi Jonás, quinin ben i' chi yi tal Kajcaw tetz, ma na nin el ojkuj i' swutz Ryos. Cho'n tzun bene'n i'-tz le ama'l Jope, yi at tzi mar. Nin nojpon i'-tz te jun barc yi ele'n tlen tu' atit, tan tpone'n jalen Tarsis. Xchojol tzun i' yi pasajtz nin ocnintz tul tan topone'n jalen Tarsisa'tz. ⁴Poro yi Kajcaw, nintzun saj jun chin wutzile'n cyek'ek' ta'n wi mar. Nintzun je' xchek'ul tib yi mar. Nin txant nin qui na ben mulk'uj yi barc xe mar.

⁵Ma yi e' ak'unsom tul yi barc, wi'nin tzun chixobe'ntz, nin xchijunal len e' octz tan nachle'n chiryosil. Ej nintzun baj len chijo'lil tektz yi barc wi mar, tan sasane'n.

^a 1:2 Nah 1:1; 3:1-19.

Ma Jonás nintzun cu' i'-tz te'u'l cu'n yi barc kale na oque't e'chk ektz, nin tzun wit cu'ntz. ⁶Ma yi tilol yi ajcaw tetz yi barc yi qui'ct Jonás at xchixo'l, cwe'n tzun i'-tz tan joyle'n. Ma yi jale'n ta'n, nintzun taltz tetz:

—iJonás! ¿Mbi tzuntz chin watum nin ax? Elk awatl. Nachaj aRyosil. Lo'k tz'el k'ajab i' ske'j. Nink kaclax ta'n, chij yi ajcaw bantz tetz Jonás.

⁷I tzun yi e' ak'unsom cwent yi barc, nin cyal squibil quib:

—Katx'ilunk te'j, tan kilol na' nin tzun jun skaxo'l yi aj paj te e'chk il yi mmu'l skawutz, che'ch bantz.

Cyoque'n tzuntz tan tx'ilu'n. Cho'n tzun noje'n quen te Jonás. ⁸Cyalol tzuntz tetz Jonás:

—Altzaj sketz mbi tzuntz yi mmu'l yi ile'j skawutz. ¿Mbi awak'unil at? ¿Na' ncxsaje't? ¿Na' scyetz atanum? ¿Mbi jilwutz wunakil ax? che'ch na ban quentz tetz.

⁹—Yi in wetz in hebrey, nin na wek xchi' yi Ryos yi at tzi'n tcyaj, yi bnol tetz yi mar tu yi wuxtx'otx'. ¹⁰⁻¹¹Poro yi in wetz ja impaj ca'wl i' nin ja ne'l ojk swutz, stzun Jonás bantz scyetz yi e' ak'unsoma'tz tetz yi barca'tz.

Yi quibital yi yol Jonás, nin yi bene'n quilol yi nim tcunin je'n xchek'ul tib yi mar, mast cunin tzun chixobe'ntz.

Bene'n tzun chijakoltz tetz Jonás:

—¿Nxac tzun mmapaj ca'wl yi aRyosil? ¿Ma jalu' mbil kaban tzawe'j, bantz tanewe'n yi cyek'ek', tu yi pak'bil mar? che'ch bantz.

¹²—Chin chijo'lninu' wi mar, tan tanewe'n yi pak'bil mar. Na na el intxum tetz yi i'tz tan impaj yi ja ul yi jun ila'tz skawutz, stzun Jonás bantz scyetz.

¹³Ma yi e' ak'unsoma'tz, qui nin cyocsaj yi yol Jonás nin e' oc iltz tan tole'n chibarc tan telephone'n klo' tzi mar. Poro qui' nin, na nim tcunin na xchek'e'n tib yi mar. ¹⁴Cwe'n tzun chiwutz tetz Kataj, i tzun cyaltz: “Ta' qui'k kaquim tanu' tan paj tu' yi jun yaje'j. Ej nin ko qui'c tetz til, qui'c ketz kapaj te'j kol quim ka'n. Na yi ilu' teru', ilu' yi wi'tz Ajcaw, nin ban sbanu' yi tajbilu' ske'j,” che'ch bantz tetz Kataj.

¹⁵Bene'n tzun chijo'lil Jonástz wi mar. Tanewe'n nin ban yi xchamil yi pak'bil mar. ¹⁶Yi quilol yi e' ak'unsom tetz barc yi tanewe'n yi pak'bil mar, wi'nin tzun cyekal xchi' Kataj Ryos. Nintzun cyoytz jun chitx'ixwatz swutz Ryos, nin e' suk e'chk takle'n tetz Ryos.

¹⁷Poro list tzun tane'n jun chin wutzile'n cay tan Kataj Ryos xe a' tan bek'le'n nin Jonás. Ox tzun k'e'j tu ox ak'bal a'tij Jonás le c'u'l te yi caya'stz.^b

Yi jakol Jonás cuybil paj tetz Kataj Ryos

2 ¹I tzun te yi at Jonás le c'u'l yi cay nintzun oc i'-tz tan nachle'n Kataj. Nin je tal i'e'j:

²“Ta' te yi txant tan inquime'n, ja cu' intzi' teru' nin ja el k'ajabu' swe'j. ^cSken ul yi quimichil tzinwutz, poro yi injakol xch'eybil wetz teru', ja chin xch'eyaju'.^d

³Ja chimben jo'lilu' jalen xe mar. Ja chimben mulk'uj, nin ja nopon jalen txe' yi mar. ^e⁴Sken intxum yi nsken ne'l te c'u'lu'.^f Ncha'tz sken intxum yi qui't nopon

^b 1:17 Mt 12:40. ^c 2:2 2S 22:7; Sal 18:6; 120:1. ^d 2:2 Sal 130:1; Lm 3:55. ^e 2:3 Sal 42:6-7; 88:3-7. ^f 2:4 Sal 31:22.

junt tir xe ca'lu' yi wi'nin xanil. ⁵Na sken chin cyaj quen jalen xe mar. Sken nopen jalen xe a'. Ncha'tz, sken baj sucul tib yi e'chk xtze' yi at xe mar te inwi'. ⁶Sken nopen jalen txe' yi mar yi chin tz'o'tz nin.⁸ Ej nin sken wi't intxum yi cho'n xchinquimoktz. Poro ntyox teru' Wajcaw, yi ilu' teru' yi ilu' inRyosil, ja xcyeu' tan incolpe'n tk'ab quimichil.

⁷”Ej nin yi innachone'n telj yi txant tan inquime'n, nintzun ul tx'akx tinc'u'l tan woque'n tan jakle'n xch'eybil wetz teru'. Nin ja tbitu' intzi' inkul, wech na cho'n atu' jalen xe ca'lu' yi wi'nin xanil. ⁸Cyakil yi e' yi cho'n k'uklij chic'u'l te e'chk ryos yi banij cuntu' quitane'n, qui na chixom te yi teru' tajbilu'. ⁹Poro yi in wetz, ilu' jun c'olol Wajcaw, chintyoixink teru', tzimpate' intx'ixwatz swutzu'. Nin nelpon cu'n te inyol yi ja wi't insuk teru',^h na ntin cu'n ilu' na xcyeu' tan kacolpe'n,” stzun Jonás bantz le oración, le c'u'l yi cay.

¹⁰Nintzun oc tk'ol Ryos tajtza'kl yi cay tan saje'n xa'pil Jonás. Cho'n tzun bene'ntz tan xa'pe'ntzaj stzi a'.

Yi bnol Jonás tane'n yi ca'wl Ryos

3 ¹I tzun bantz nintzun jilon junt tir Kajcaw tetz Jonás, i tzun taltz: ²“Jonás, or tza bene'n le chumam tnum Nínive, nin txolaj scyetz cyakil wunak yi txxolbile'j yi swale' nin tzatz.”

³Bene'n tzun Jonás jalen Nínive, chi tal Kajcaw tetz. Nin yi Nínive i'tz jun chumam tnum yi na taj ox k'ej tan xajse'n tircu'n.

⁴Yi topone'n Jonás tul yi jun tnuma'tz, baj cu'n tzun jun k'ejtz ta'n tan txoli'n. Nin chin wi' nin i' na bantz. I tzun na taltz: “Ca'wunakt cuntu' k'ej at yi tnume'j tan Kataj Ryos, nin tircu'n tz'elpon cu'n swutz ta'n,” stzun Jonás na bantz.

Yi chijakol yi e' aj Nínive cuybil chipaj

⁵I tzun yi e' wunak yi najlche'-tz Nínive, tircunin tzun e' cyocsaj len yi yol Ryos yi tal Jonás. Nintzun cu' chitzi'-tz tetz Ryos tan jakle'n cuybil chipaj. Nin e' octz tan muc'le'n welj, nin oc cyak'ol jun jilwutz be'chok scye'j yi na xchaj yi na chibisun tan quil.ⁱ ⁶Ncha'tz yi tbital yi rey yi txxolbil yi tal Jonás ninin tzun cyaj cyen tilol yi c'olchbiltz kale na cawune't, nin el tcy'al yi be'ch tetz yi na xchaj yi at wi'nin k'ej, nin oc tk'ol yi be'chok telj yi na xchaj yi na bisun tan til. Ncha'tz nin cu' c'olchoktz tul tza'j. ⁷Cawune'n nintzun scyetz yi e' mas ajcaw yi na chicawun xla'j, tan talche'n yi ca'wle'j scyetz cyakil wunak: “E'u' aj Nínive, tajwe'n chibanu' tane'n yi ca'wle'j: Cya'l jun nink wan, nka nink tz'uc'a', mpe ik yi cyawunu' chi tane'n wacx nka cne'r. ⁸Qui'c cuj tan wane'n jun, ma na oken yi be'ch cyeru' scye'ju' yi na xchaj yi na kabisun tan kil. Nin cuk len chitzi'u' tetz Kataj Ryos tetz cu'n cyalma'u'. Chitx'ipe'nu' cyajtza'klu' yi chin juntlen nin. Qui't choyintzinu' chi saje'n tunintz. ⁹Na kol katx'ixpe'n yi kajtza'kl, quicunin batz tx'ixpuj Ryos tajtza'kl ske'j, nin scu'y i' kapaj tan qui kaquime'n ta'n,” chij yi jun ca'wla'tz yi el xchiwi' cyakil yi e' aj Nínive.

¹⁰Yi tilol Ryos yi je'n chitx'ixpul yi e' aj Nínive cyajtza'kl, nin yi qui't na chixom te yi cyajtza'kl cachi', nintzun bixe'tz ta'n tan qui't tk'ol chicaws, chi yi bixe' ta'n le xe'tzbil tzaj.

⁸ 2:5-6 Sal 69:1-3. ^h 2:9 Sal 22:25. ⁱ 3:3-5 Mt 12:41; Lc 11:32.

Yi xchi'che'n c'u'l Jonás tan paj yi qui't tak' Ryos chicaws yi e' aj Nínive

4 ¹Ma Jonás quinin tzun tzatzintz te yi mbi cu'n bixe' tan Kajcaw. Wi'nin tzun xchi'che'n c'u'l i'-tz. ²Toque'n tzuntz tan nachle'n Kataj, i tzun taltz:

—Tilcu'n binu'-tz Ta', yi wal teru' yi atintzaj le wetz intanum yi quil tz'elcu'nu' te yolu' yi talnaku'. Na yi teru' jalcu'n na el k'ajabu' te alchok.¹ Bajx na talu' yi stk'e'u' caws, nin jalcu'n na talu' yi qui't. Cha'stzun te cho'n klo' imbene'n wetz jalen Tarsis. ³Ma jalu', copon inwutz teru' yi nink chinquim tanu'. Na ba'n tcu'n chinquim, swutz yi itz'ine't xchiwutz yi wunake'j, stzun Jonás bantz tetz Kataj.

⁴Ej nintzun tal Kajcaw tetz:

—¿Ba'n ptzun tzawutz, yi na chi'ch ac'u'l?

⁵Tele'n tzun Jonástz le yi tnum. Cho'n tzun tpone'ntz xla'j len yi tnuma'tz.

Nintzun octz tan banle'n jun scabte'. Nin c'ole'cu'ntz tmujil tan xch'iwe'n yi mbi sbajok te yi tnum Nínive. ⁶Tk'ol tzun Kataj Ryos ama'l tetz jun tal wi' xojob tan xch'uye'n tan xcone'n tetz muj Jonás. Wi'nin tzun stzatzine'n quen Jonástz te yi jun tal wi' xojoba'tz.

⁷Ma le junt eklok, nintzun tak' Ryos ama'l tetz jun tal amlu' tan biyle'n yi jun wi' xojoba'tz, nintzun skejtz.

⁸Ma yi je'nmu'e'n k'ej nintzun saj jun chin wutzile'n cyek'ek' tan Kataj, yi chin tz'a' nin. Nin yi k'ej quenin na opon lajp te'j Jonás. Saje'n tzun num i'-tz tan paj yi stz'a'al k'ej. I tzun taltz:

—Ba'n tcu'n chinquim swutz yi na chintzan tan muc'le'n k'ej tzone'j, chij Jonás bantz.

⁹Tlol tzun Kataj tetz:

—¿Ba'n ptzun tzawutz, yi tu na chi'ch tu' ac'u'l, tan tu' yi ja skej yi jun wi' tze'e'j?

—Bintzij, na chi'ch inc'u'l. Wi'nin na chi'ch inc'u'l. Or chinquim ta'n, stzun Jonás bantz.

¹⁰Bene'nt tzun tlol Kajcaw tetz:

—¿A'x ptzun awal tetz yi jun tal wi' xojoba'tz? ¿Nin a'x ptzun nch'uysan? Qui'. Yi jun wi' xojoba'tz ja ch'uy wa'n tul jun intzi' ak'bal. Nin ja sk'e'j wa'n tul jun intzi' k'ej, poro yi a'xatz, na el ak'ajab te'j. ¹¹Ite'n nin tzun wutane'ntz scye'j yi e' aj Nínive, na na el ink'ajab scye'j. Ncha'tz at mas jun cient tu junak mil wunak,^k yi qui na el chitxum te yi mbi na chiban. Nin at wi'nin cyawun, yi lastum tu' kol chiquim. Cha'stzun te qui't lwak' chicaws, stzun Kataj bantz tetz Jonás.

¹4:2 Ex 34:6. ^k4:11 At e' na cyal yi i'tz yi e' wunak yi ate' tul jun chin tz'o'tz wutzil. Yi hebrey na tal, yi qui na pujx cya'n yi na' scyetz chisbal, nka na' scyetz chimax.